

ADVIES

Operationeel Programma 2014-2020 (EFMZV)

SALV, 4 april 2014 (nr. 2014-07)

Contactpersoon SALV: Dirk Van Guyze

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Krachtlijnen	5
3	Situering	6
3.1	Drie verordeningen in uitvoering van het gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB)	7
3.2	Unieprioriteiten binnen het EFMZV	8
3.3	Europa 2020-strategie, het Gemeenschappelijk Strategisch Kader (GSK) en de partnerschapsovereenkomst	9
3.4	Voorwerp van advies: het ontwerp Belgisch Operationeel Programma EFMZV 2014-2020	11
3.5	Documenten horende bij het OP	13
3.6	Hoofdmaatregelen uit het operationeel programma	15
3.7	Bijdragen EFMZV en cofinancieringsbijdrage voor de unieprioriteiten	18
4	Advies	20
4.1	Algemeen	20
4.2	Kernpunten van het advies	21
4.3	Aquacultuur	27
4.4	Specifieke opmerkingen en suggesties	28
5	Afkortingen	31

1 Inleiding

Op 24 januari 2014 werd door het departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse overheid het ontwerp van Belgisch Operationeel Programma EFMZV 2014-2020 in publieke consultatie gebracht. Dat programma geeft voor EU-lidstaat België uitvoering aan het Europees Fonds voor Maritieme zaken en Visserij (EFMZV).

Naar aanleiding van deze publieke consultatie besloot de Technische Werkcommissie (TWV) van de SALV om over dit ontwerp programma een advies uit te brengen op eigen initiatief.

De TWV organiseerde op 28 januari 2014 een hoorzitting in Zeebrugge, waarbij Jan Hostens (afdeling Landbouw- en Visserijbeleid) bereid werd gevonden toelichting te verschaffen. Vervolgens organiseerde de TWV nog 4 bijkomende vergaderingen, met name op 11 februari, 24 februari, 5 maart en 24 maart. Ook in deze periode kon en werd beroep gedaan op Jan Hostens en Sasja De Bruyne (afdeling Landbouw- en Visserijbeleid) voor specifieke vragen en verdere duiding.

Het advies werd uiteindelijk op 4 april 2014 door de TWV goedgekeurd en door de SALV zonder verdere inhoudelijke discussie bekrachtigd, zoals bepaald in het huishoudelijk reglement van de SALV.

Piet Vanthemsche
Voorzitter SALV

Emiel Brouckaert
Voorzitter TWV

2 Krachtlijnen

Het Belgisch Operationeel Programma (OP) zoals door het departement LV in publieke consultatie kenbaar werd gemaakt op 24 januari, moet meer in lijn gebracht worden met het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV). Het EFMZV is immers het werktuig om de doelstellingen van de basisverordening inzake het Europees Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB), en de verordening rond marktordening (GMO), die sinds 1 januari 2014 van kracht zijn, te financieren.

De Raad meent dat er snel maatregelen moeten worden genomen om tegemoet te komen aan de uitdagingen en de verplichtingen die de aanlandingsverplichting met zich meebrengt. Volgens artikel 15 van de basisverordening moet de Belgische visserij ten laatste op 1 januari 2016 overgaan tot een aanlandingsverplichting. De Raad is van mening dat de focus eerder moet gelegd worden op het selectief vissen en als gevolg daarvan minder ongewenste bijvangsten (aangepak aan de bron).

De uitdagingen die gepaard gaan met de aanlandingsverplichting zullen middelen uit het EFMZV vergen en moeten daardoor volgens de Raad prominenter aan bod komen in het Operationeel Programma.

In de volgende jaren zal de sector selectiever, met minder bodemimpact en op een energie-efficiëntere wijze moeten vissen. De Raad meent dat dit het moment kan zijn om te investeren in alternatieve vistechnieken bijvoorbeeld door kennisuitwisseling te promoten, door leertrajecten te steunen, incentives te voorzien voor vissers die experimenteren met nieuwe selectieve vistechnieken, ...

De SALV vraagt verder om duurzaamheid, in al zijn aspecten, als horizontaal thema mee te nemen doorheen het operationeel programma en om de mogelijkheden voorzien in “artikel 38 [artikel39]” uit de geconsolideerde versie van de ontwerp EFMZV-Verordening van 10 februari 2014 ruimer aan bod te laten komen.

Volgens de Raad is het aangewezen om in het OP de mogelijkheden voor vernieuwing, binnen het kader van de doelstellingen van het GVB, prominenter aan bod te laten komen.

De Raad vraagt de producenten te versterken en een betere afstemming doorheen de waardeketen te verzekeren.

Met betrekking tot aquacultuur vraagt de Raad de beschikbare middelen doordacht in te zetten en te voorzien in flexibiliteit voor de (mogelijks) niet gebruikte middelen voor andere dan aquacultuur gebonden doelstellingen van het OP.

Tot slot meent de Raad dat het aangewezen is om werk te maken van een grondige actualisatie van het OP aan de ondertussen in een politiek akkoord gefinaliseerde versie van de EFMZV-verordening.

Omdat daar nog heel wat aanpassingen aan het OP voor nodig zijn, vraagt de SALV om hierin betrokken te worden.

3 Situering

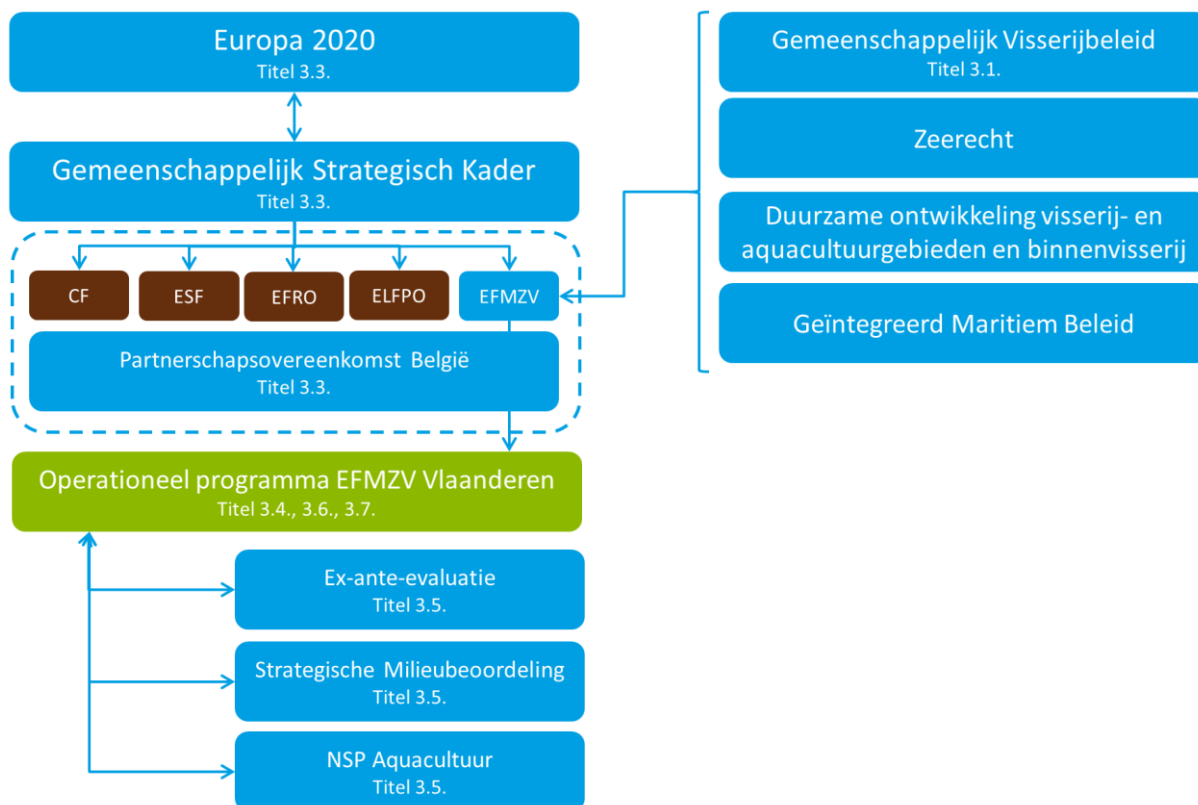
Op 2 december 2011 heeft de Europese Commissie een voorstel voor verordening ingediend voor de oprichting van een nieuw fonds, het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV). Dit Fonds vervangt vanaf 2014 tot 2020 het huidige Europees Visserijfonds (EVF).

Het toepassingsgebied van dit Fonds wordt verduidelijkt in artikel 1, waarin wordt gesteld: “Deze verordening betreft financiële maatregelen van de Unie voor de tenuitvoerlegging van:

- a) Het gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB);
- b) Ter zake relevante maatregelen betreffende het zeerecht;
- c) De duurzame ontwikkeling van visserijgebieden en de binnenvisserij;
- d) Het geïntegreerd maritiem beleid (GMB)”.

De relatie tussen de EFMZV verordening, het OP en de Europa 2020-strategie wordt weergegeven in onderstaande figuur 1.

Figuur 1: Onderdelen en kadering van het OP in het EFMZV en de EU2020 wetgeving met verwijzing naar de titels in dit advies(bron: SALV).

3.1 Drie verordeningen in uitvoering van het gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB)

Het GVB omvat 3 verordeningen: de basisverordening, de marktverordening en de EFMZV-verordening.

- De basisverordening¹ stelt *“Het gemeenschappelijk visserijbeleid moet ervoor zorgen dat de activiteiten in het kader van de visserij en de aquacultuur bijdragen tot ecologische, economische en sociale duurzaamheid op lange termijn. Het moet regels omvatten die ten doel hebben de traceerbaarheid, de veiligheid en de kwaliteit van in de Unie afgezette producten te garanderen. Het gemeenschappelijk visserijbeleid moet daarenboven bijdragen tot productiviteitsverhoging, een billijke levensstandaard voor de visserijsector, inclusief de kleinschalige visserij, en stabiele markten, en het moet ervoor zorgen dat er voedsel beschikbaar is en dat het tegen redelijke prijzen bij de consumenten terechtkomt. Het gemeenschappelijk visserijbeleid moet bijdragen tot de Europa 2020-strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei en tot de verwezenlijking van de daarin vastgestelde doelstellingen”*.
- De marktverordening² vermeldt: *“Het toepassingsgebied van het gemeenschappelijk visserijbeleid omvat marktmaatregelen in verband met visserijproducten en aquacultuurproducten in de Unie. De gemeenschappelijke marktordening voor visserij- en aquacultuurproducten (GMO) maakt integrerend deel uit van het GVB en moet bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen daarvan.*

Producentenorganisaties voor visserijproducten en producentenorganisaties voor aquacultuurproducten ("producentenorganisaties") zijn de spil voor de verwezenlijking van de doelstellingen van het GVB en van de GMO. Hun verantwoordelijkheden moeten dan ook worden uitgebreid en zij moeten de noodzakelijke financiële steun krijgen om een pregnantere rol te kunnen spelen in het dagelijkse visserijbeheer, waarbij zij het door de doelstellingen van het GVB gedefinieerde kader naleven.”

- Op 28 januari 2014 werd een politiek akkoord bereikt tussen de Europese instellingen (Europees Parlement, Europese Commissie en de Raad) over de EFMZV-verordening. De geconsolideerde versie van de verordening (versie van 10 februari 2014) wordt nog in het Europees Parlement besproken, voorafgaand aan de officiële goedkeuring ervan in de Landbouw- en Visserijraad. Volgens het departement LV zal deze goedkeuring ten vroegste in april 2014 gebeuren. Bijgevolg werd het ontwerp OP voorbereid op basis van een ontwerp versie van het EFMZV.

De financiering uit het EFMZV wordt via het voorwaardelijkheidsprincipe gekoppeld aan de hoofddoelstellingen van het GVB, wat inhoudt dat marktdeelnemers alleen financiering uit het EFMZV zullen ontvangen als ze de regels van het GVB in acht nemen³.

¹ Basisverordening in uitvoering van het GVB of Verordening (EU) nr. 1380/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 inzake het gemeenschappelijk visserijbeleid, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 1954/2003 en (EG) nr. 1224/2009 van de Raad en tot intrekking van Verordeningen (EG) nr. 2371/2002 en (EG) nr. 639/2004 van de Raad en Besluit 2004/585/EG van de Raad (PB L 354 van 28.12.2013)

² Marktverordening in uitvoering van het GVB of Verordening (EU) nr. 1379/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 houdende een gemeenschappelijke marktordening voor visserijproducten en aquacultuurproducten, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 1184/2006 en (EG) nr. 1224/2009 van de Raad en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 104/2000 van de Raad

³ http://ec.europa.eu/fisheries/reform/faq/index_nl.htm

3.2 Unieprioriteiten binnen het EFMZV

De unieprioriteiten in het ontwerp OP zijn overgenomen uit de versie van de EFMZV-verordening van 10 juli 2013⁴. Ondertussen werd er op 28 januari 2014 een politiek compromis bereikt tussen het Europees Parlement, De Europese Commissie en de Europese Raad van Ministers van Landbouw en Visserij dat heeft geleid tot een geconsolideerde versie van de EFMZV-verordening⁵, welke substantieel is gewijzigd ten opzichte van de versie van 10 juli 2013. De geconsolideerde versie heeft het onder andere over de volgende 6 unieprioriteiten.

- "1) Promoting environmentally sustainable, resource efficient, innovative, competitive and knowledge based fisheries through the following specific objectives:*
- (a) reduction of the impact of fisheries on the marine environment, including the avoidance and reduction, as far as possible, of unwanted catches;*
 - (b) protection and restoration of aquatic biodiversity and ecosystems;*
 - (ba) ensuring a balance between fishing capacity and available fishing opportunities;*
 - (bb) enhancement of the competitiveness and viability of fisheries enterprises, including of small scale coastal fleet, and improvement of safety or working conditions;*
 - (bc) support to strengthening technological development, innovation, including increasing energy efficiency, and knowledge transfer;*
 - (bd) development of professional training, new professional skills and lifelong learning;*
- 2) Fostering environmentally sustainable, resource efficient, innovative, competitive and knowledge based aquaculture through the following specific objectives:*
- (a) support to strengthening technological development, innovation and knowledge transfer;*
 - (b) enhancement of the competitiveness and viability of aquaculture enterprises, including improvement of safety or working conditions, in particular of SMEs;*
 - (ba) protection and restoration of aquatic biodiversity and enhancement of ecosystems related to aquaculture and promotion of resource efficient aquaculture;*
 - (bc) promotion of aquaculture with high level of environmental protection and of animal health and welfare and of public health and safety;*
 - (c) development of professional training, new professional skills and lifelong learning;*
- 3) Fostering the implementation of the CFP through the following specific objectives:*
- (a) the improvement and supply of scientific knowledge and collection and management of data;*
 - (b) the support to monitoring, control and enforcement, enhancing institutional capacity and an efficient public administration without increasing the administrative burden.*
- 4) Increasing employment and territorial cohesion through the following specific objectives:*
- (a) promotion of economic growth, social inclusion, creation of jobs and supporting employability and labour mobility in coastal and inland communities depending on fishing and aquaculture;*
 - (b) diversification of activities within fisheries and into other sectors of maritime economy.*
- 5) Fostering marketing and processing through the following specific objectives:*
- (a) improved market organisation for fishery and aquaculture products;*
 - (b) encouragement of investment in the processing and marketing sectors.*
- 6) Fostering the implementation of the Integrated Maritime Policy".*

⁴ EFMZV verordening van 10 juli 2013 of Gewijzigd voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij [tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1198/2006 van de Raad, Verordening (EG) nr. 861/2006 van de Raad en Verordening nr. XXX/2011 van de Raad inzake het geïntegreerd maritiem beleid (referentie 10325/3/13 REV3)]

⁵ Geconsolideerde versie van de EFMZV verordening of Amended proposal for a Regulation of the European Parliament and the Council on the European Maritime and Fisheries Fund repealing Council Regulation (EC) No 1198/2006 and Council Regulation (EC) No 861/2006 and Council Regulation No. XXX/2011 on integrated maritime policy – Approval of the final compromise text (10 February 2014, 6152/14 ADD1, REV1)

3.3 Europa 2020-strategie, het Gemeenschappelijk Strategisch Kader (GSK) en de partnerschapsovereenkomst⁶

3.3.1 Europa 2020-strategie

De EU heeft een aantal maatregelen genomen om de economische crisis in Europa aan te pakken en om voorwaarden te scheppen voor een concurrerende economie en meer werkgelegenheid. Dit gebeurt via de Europa 2020-strategie, een 10-jarenplan voor groei van de Europese Unie. De Europa 2020-strategie moet leiden tot:

- slimme groei door meer efficiënte investeringen in onderwijs, onderzoek en innovatie;
- duurzame groei, dankzij vastberaden stappen richting een CO₂-arme economie en een concurrerend bedrijfsleven;
- inclusieve groei, met nadruk op banengroei en armoedebestrijding⁷.

De strategie is gericht op vijf ambitieuze doelstellingen op het gebied van werk, onderzoek, onderwijs, armoedebestrijding en klimaat/energie.

De Europese Commissie heeft een nieuwe strategische programmeringsaanpak voor het cohesiebeleid vastgesteld om te komen tot een sterkere integratie van de EU beleidsmaatregelen voor de uitvoering van de Europa 2020-strategie en de geïntegreerde richtsnoeren. Deze aanpak bestaat uit Gemeenschappelijk Strategisch Kader (zie 3.3.2) en een partnerschapsovereenkomst (zie 3.3.3).

3.3.2 Het Gemeenschappelijk Strategisch Kader

Het gemeenschappelijk strategisch kader (GSK) wordt door de Commissie vastgesteld en zet de doelstellingen van "Europa 2020" in investeringsprioriteiten om. Om ervoor te zorgen dat de tenuitvoerlegging van de fondsen voor steunverlening in het kader van het cohesiebeleid, namelijk het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), het Europees Sociaal Fonds (ESF) en het Cohesiefonds (CF) beter wordt gecoördineerd met het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) en het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV), worden gemeenschappelijke bepalingen⁸ voor al deze onder het gemeenschappelijk strategisch kader vallende fondsen (GSK-fondsen) vastgesteld.

Het artikel 9 stelt: *"Om bij te dragen aan de strategie van de Unie voor slimme, duurzame en inclusieve groei alsook aan de fondsspecifieke opdrachten overeenkomstig de in het Verdrag vastgelegde doelstellingen, met inbegrip van economische, sociale en territoriale cohesie, steunt elk ESI-fonds 11 thematische doelstellingen"*.

De thematische doelstellingen zijn:

- 1) versterking van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie;
- 2) verbetering van de toegang tot en het gebruik en de kwaliteit van ICT;
- 3) vergroting van de concurrentiekracht van mkb-bedrijven⁹, van de landbouwsector (voor het ELFPO) en van de visserij- en aquacultuursector (voor het EFMZV);

⁶ Voor het verband tussen deze documenten, zie figuur 1.

⁷ http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/priorities/index_nl.htm

⁸ GSK-verordening of Verordening (EG) nr. 1303/2013 van het Europees Parlement van 17 december 2013 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds, het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1083/2006 van de Raad

⁹ Mkb-bedrijven = KMO's

- 4) ondersteuning van de overgang naar een koolstofarme economie in alle bedrijfstakken;
- 5) bevordering van de aanpassing aan de klimaatverandering, risicopreventie en -beheer;
- 6) behoud en bescherming van het milieu en bevordering van efficiënt gebruik van hulpbronnen;
- 7) bevordering van duurzaam vervoer en opheffing van knelpunten in centrale netwerkinfrastructuren;
- 8) bevordering van duurzame en kwalitatief hoogstaande werkgelegenheid en ondersteuning van arbeidsmobiliteit;
- 9) bevordering van sociale inclusie en bestrijding van armoede en discriminatie;
- 10) investering in onderwijs, opleiding en beroepsopleiding voor vaardigheden en een leven lang leren;
- 11) vergroting van de institutionele capaciteit van overheidsinstanties en belanghebbenden en een doelmatig openbaar bestuur.

3.3.3 De partnerschapsovereenkomst.

In de partnerschapsovereenkomst¹⁰ tussen de Europese Commissie en elke lidstaat worden, op basis van het gemeenschappelijk strategisch kader, de investeringsprioriteiten, de toewijzing van de nationale en EU-middelen voor de verschillende prioritaire gebieden en programma's, de overeengekomen voorwaarden en de te bereiken doelstellingen vastgelegd. Deze overeenkomst heeft betrekking op alle fondsen uit het GSK.

3.3.4 Situering van het EFMZV binnen het GSK en de partnerschapsovereenkomst

Het EFMZV zal via de voorgenoemde partnerschapsovereenkomst bijdragen tot de verwezenlijking van de Europese doelstellingen in het kader van drie vlaggenschipinitiatieven: een efficiënt gebruik van hulpbronnen in Europa (duurzame groei), innovatie in de Unie (slimme groei) en de agenda voor nieuwe vaardigheden en banen (inclusieve groei).

De thematische doelstellingen worden omgezet in prioriteiten die specifiek zijn voor elk van de ESI¹¹-fondsen en uiteengezet zijn in fondsspecifieke voorschriften. Het EFMZV geeft volgens artikel 6 van de ontwerp EFMZV-verordening van 10 juli 2013 uitvoering aan unieprioriteiten voor de visserij en de aquacultuur (zie punt 3.2). Deze unieprioriteiten sluiten aan op de toepasselijke thematische doelstellingen uit artikel 9 van de GSK-verordening.

Uit de bovenstaande thematische doelstellingen worden deze met de nummers 3, 6, en 8 in het OP (pagina's 43-50) weergegeven voor de hoofdmaatregelen van de unieprioriteiten.

¹⁰ Een partnerschapsovereenkomst is "een document dat een lidstaat volgens de aanpak van meerlagig bestuur in overleg met de partners opstelt en waarin uiteengezet wordt welke strategie, prioriteiten en regelingen deze lidstaat hanteert om de ESI-fondsen op doeltreffende en doelmatige wijze te gebruiken om de strategie van de Unie voor slimme, duurzame en inclusieve groei te verwezenlijken; dit document wordt na beoordeling en overleg met de betrokken lidstaat door de Commissie goedgekeurd"

¹¹ Europese structuur- en investeringsfondsen (= GSK-fondsen).

3.4 Voorwerp van advies: het ontwerp Belgisch Operationeel Programma EFMZV 2014-2020

Het advies heeft betrekking op het ontwerp Belgisch Operationeel Programma EFMZV 2014-2020 dat door het departement LV op 24 januari 2014 op zijn website¹² voor publieke consultatie ter beschikking werd gesteld, en is gebaseerd op de ontwerp EFMZV-verordening van 10 juli 2013.

Het doel van het Belgisch Operationeel Programma (OP) is volgens de auteurs van de Strategische Milieubeoordeling *“een kader en een handleiding te creëren voor de fondsen van het EFMZV. De nadruk ligt daarbij op een visserijsector waarin groei, werkgelegenheid en duurzaamheid centraal komen te staan”*. Het BOP dient ook om het gemeenschappelijk visserijbeleid uit te voeren en bij te dragen aan het geïntegreerd maritiem beleid van de Europese Unie. *“Er wordt gestreefd naar een duurzame, concurrerende visserij en aquacultuur, en naar een evenwichtige, inclusieve territoriale ontwikkeling van de visserijgebieden”*.

Naast de Vlaamse overheid zijn ook de Waalse en federale overheid bevoegde instanties bij de opmaak van het OP:

- De federale overheid is bevoegd voor het treffen van milieubeschermingsmaatregelen op zee (onder meer het toezicht op vervuiling op zee, het geïntegreerd kustzonebeheer, het instellen van beschermde gebieden in zee, het beschermen van soorten en het vergunnen van geplande activiteiten op zee (zoals maricultuur).
- Het Vlaams Gewest is bevoegd voor de zeevisserij en de aquacultuur in Vlaanderen. De Dienst Zeevisserij van het departement Landbouw en Visserij is belast met het toezicht op de bescherming van de biologische rijkdommen van de zee. Ze definieert de quotamaatregelen, verleent visvergunningen,
- Het Waals Gewest is bevoegd voor visserij en aquacultuur op haar eigen grondgebied. Ook de lokale aquacultuur valt onder die bevoegdheid.

Het ontwerp van Belgisch operationeel programma bestaat uit 14 hoofdstukken.

1. Voorbereiding van het operationele programma en de betrokken partners

Dit hoofdstuk beschrijft het consultatieproces dat De Afdeling Landbouw- en Visserijbeleid van het departement Landbouw en Visserij organiseerde.

2. SWOT en identificatie van de behoeften

Voor een aantal hoofdstukken uit de ontwerp EFMZV-verordening werd een SWOT analyse uitgevoerd. Het gaat over de hoofdstukken I tot en met IV: duurzame ontwikkeling van visserij, duurzame ontwikkeling van de aquacultuur, duurzame ontwikkeling van visserijgebieden en maatregelen in verband met afzet en verwerking.

Op basis van deze SWOT analyses werden de behoeften geïdentificeerd.

3. Beschrijving van de strategie

Naast de strategie van het OP worden de specifieke doelstellingen en resultaatindicatoren weergegeven en voor elke specifieke doelstelling ook de geselecteerde hoofdmaatregelen met output indicator.

4. Vereisten betreffende de specifieke EFMZV maatregelen

Onder dit hoofdstuk wordt onder andere een beschrijving gegeven van de berekeningsmethode voor de compensatie overeenkomstig met de relevante criteria gedefinieerd voor elk van de activiteiten onder artikel 38(1) van het ontwerp EFMZV.

¹² <http://lv.vlaanderen.be/nlapps/docs/default.asp?id=3459>

5. *Specifieke informatie betreffende geïntegreerde territoriale ontwikkeling*

Er wordt ingezet op tewerkstelling, diversificatie en samenwerking in de ontwikkeling van de visserij- en maricultuursector. Daarnaast worden de rollen van de lokale actiegroep (LAG) en de beheerautoriteit/gedelegeerde autoriteit voor alle uitvoeringstaken met betrekking tot geïntegreerde lokale ontwikkelingsstrategie beschreven.

6. *Vervullen van ex ante voorwaardelijkheden*

In dit hoofdstuk worden de toegepaste ex ante voorwaardelijkheden geïdentificeerd en beoordeeld of hieraan werd voldaan.

7. *Beschrijving van het prestatiekader*

In de tabel die is weergegeven onder dit hoofdstuk worden voor elke Unieprioriteit de indicatoren opgesomd, samen met de mijlpalen voor 2018 en 2022.

8. *Financieringsplan*

Voor elke unie prioriteit wordt per bijhorende maatregel de EFMZV bijdrage en de totale publieke bijdrage, in euro, weergegeven.

9. *Horizontale principes*

10. *Evaluatieplan*

Het evaluatieplan heeft als doel continu de implementatie van het OP en de hierin vastgelegde doelstellingen te evalueren.

11. *Toepassingsregelingen in het programma*

De autoriteiten en de bemiddelde instantie worden aangeduid, de beheers- en controlestructuur en de toezichtprocedures worden beschreven en de samenstelling van het toezichtcomité wordt in dit hoofdstuk weergegeven.

12. *Informatie over de organisaties die verantwoordelijk zijn voor de toepassing van de controle, inspectie en handhaving*

13. *Gegevensverzameling*

Een algemene beschrijving van de activiteiten van gegevensverzameling voorzien voor 2014-2020.

14. *Financiële instrumenten*

De indeling is opgemaakt conform een sjabloon ter beschikking gesteld door de Europese Commissie en is gebaseerd op bepalingen uit artikel 20 Inhoud van het operationeel programma uit de ontwerp verordening EFMZV van 10 juli 2013.

3.5 Documenten horende bij het OP

Naast het Operationeel Programma zelf werden een aantal andere documenten opgemaakt ter voorbereiding of ter begeleiding van dit OP:

3.5.1 *Ex ante evaluatie Belgisch Operationeel Plan in het kader van het Europees Fonds Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV).*

Artikel 55 van de algemene cohesieverordening¹³ verplicht lidstaten om ex-ante-evaluaties uit te voeren om het ontwerp van elk programma te verbeteren. De evaluatie moet tegelijkertijd met het programma ingediend te worden bij de Europese Commissie.

Een ex-ante-evaluatie dient een beoordeling te omvatten van onder meer:

- De bijdrage tot de verwezenlijking van de strategie van de Unie voor slimme, duurzame en inclusieve groei;
- De interne samenhang van het voorgestelde programma;
- De verenigbaarheid van de toewijzing van begrotingsmiddelen met de doelstellingen van het programma.

Dit artikel bepaalt ook dat de ex-ante-evaluatie in voorkomend geval de voorschriften bevat voor strategische milieubeoordeling die zijn vastgesteld in de SMB-richtlijn¹⁴. Aangezien het operationeel programma van het EFMZV een strategische milieubeoordeling moet ondergaan maakt de strategische milieubeoordeling dus deel uit van de ex-ante-evaluatie.

3.5.2 *Strategische Milieubeoordeling van het Belgisch Operationeel Programma voor de Belgische visserijsector, 2014-2020.*

De SMB-richtlijn heeft tot doel voor een hoog niveau van milieubescherming te zorgen en bij te dragen tot de integratie van milieuoverwegingen in de voorbereiding en toepassing van plannen en programma's met het oog op het stimuleren van duurzame ontwikkeling. Artikel 3 van deze richtlijn bepaalt dat onder andere plannen met betrekking tot visserij automatisch verplicht worden tot het opmaken van een strategische milieubeoordeling. De Europese richtlijn werd in Vlaanderen omgezet in het decreet van 27 april 2007 (met uitvoeringsbesluit van 12 oktober 2007).

De kern van deze milieubeoordeling bestaat uit een plan MER die de impact van de maatregelen op het milieu bevat.

De strategische milieubeoordeling van het OP werd gemaakt op basis van een ontwerpversie van dit OP.

De Strategische Milieubeoordeling van het Belgisch Operationeel Programma voor de Belgische visserijsector, 2014-2020 werd op 27 november 2013¹⁵ gepubliceerd.

¹³ GSK-verordening of Verordening (EU) Nr. 1303/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds, het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij, en tot intrekking van Verordening (EG) Nr. 1083/2006 van de Raad

¹⁴ SMB-richtlijn (strategische milieubeoordeling) of Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's

¹⁵ Op het titelblad staat 27 november 2013, bij de documentgeschiedenis staat echter 20 december 2013.

3.5.3 Nationaal Strategisch Plan voor de Aquacultuur

Lidstaten dienen, conform artikel 34 van de GVB-verordening, een nationaal strategisch plan (NSP) voor de aquacultuur op hun grondgebied op te stellen. Dit NSP dient, volgens bijlage III van de EFMZV-verordening, complementair te zijn aan het OP en dient tegelijkertijd ingediend te worden met het OP.

De voorlopige versie van het NSP werd op 21 februari door het departement LV aan de SALV bezorgd.

3.6 Hoofdmaatregelen uit het operationeel programma

In het operationeel programma worden voor elke unieprioriteit¹⁶ één of meerdere specifieke doelstellingen vooropgesteld. Elke specifieke doelstelling wordt verwezenlijkt door een aantal onder gedeeld beheer gefinancierde hoofdmaatregelen uit het EFMZV. Aan elke hoofdmaatregel zijn output-indicatoren gekoppeld.

Anderzijds wordt in het OP ook een *Prestatiekader* opgemaakt waar voor elke output indicator met zijn meeteenheid, 'mijlpalen' worden vastgelegd. Enerzijds wordt een mijlpaal vastgelegd halverwege het programma in 2018, anderzijds is er 2022, dit is 2 jaar na het beëindigen van het programma omdat tot deze datum nog projecten kunnen worden uitbetaald.

Volgens bijlage II uit Verordening (EG) nr. 1303/2013 wordt onder mijlpaal begrepen: *“intermediaire streefdoelen die rechtstreeks verband houden met de verwezenlijking van de specifieke doelstelling van een prioriteit; in voorkomend geval geven zij het tempo van de beoogde vooruitgang naar de voor het eind van de periode vastgestelde streefdoelen aan. De mijlpalen voor 2018 omvatten financiële indicatoren, outputindicatoren en waar van toepassing ook resultaatindicatoren, die nauw verband houden met de ondersteunde beleidsinterventies”*.

In het voorliggende operationeel programma dat betrekking heeft op de versie die op 24 januari 2014 door het departement LV voor publieke consultatie ter beschikking werd gesteld, zijn op pagina 43 tot 52 de volgende 10 specifieke doelstellingen opgenomen, met de bijhorende geselecteerde hoofdmaatregelen. Het artikel bij elke hoofdmaatregel verwijst naar de ontwerp EFMZV-verordening van 10 juli 2013, die ondertussen gevoelig is aangepast, in die mate zelfs dat een grondige herziening noodzakelijk lijkt. Zo zijn bijvoorbeeld een aantal verwijzingen in de opsomming hieronder nu niet meer correct.

3.6.1 Teruggooi verminderen/bevorderen transitie naar MSY

- a) *Steun voor systemen van transfereerbare visserijconcessies en aanpassen visserijactiviteiten aan visserijmogelijkheden* (art 34).
- b) *Innovatie gelinkt aan de bescherming van marine biologische bestanden* (art 36).
- c) *Steun voor investeringen ter vermindering van de impact van vissen op het marien milieu en aanpassen vistechnieken, ter bescherming van visbestanden* (art 37).

3.6.2 Impact van visserij op de mariene omgeving verminderen

- a) *Steun voor toepassing beschermingsmaatregelen*. Een aantal studies of projecten rond de visserijmaatregelen in uitvoering van Natura 2000 of de kaderrichtlijn mariene strategie (art 35).
- b) *Bescherming en herstel van de mariene biodiversiteit en ecosystemen*. In dit kader kan onder andere steun worden verleend aan een aantal projecten voor het verzamelen van afval op zee ('fishing for litter') en een aantal studies en/of acties ter sensibilisering van de consument en betrokkenen rond duurzaam en milieuvriendelijk vissen (art 38).

3.6.3 De effecten van de klimaatverandering tegengaan: verhogen van de energie efficiëntie en gebruik van alternatieve energiebronnen

- a) *Investerings aan boord ter vermindering van emissies en pollutanten en investeringen in vistuig zonder te raken aan de selectiviteit van het vistuig* (art 39).

3.6.4 Stimuleren van duurzame aquacultuur (en biodiversiteit in Wallonië)

¹⁶ Met uitzondering van de Unieprioriteit "bevorderen van afzet en verwerking" en de unieprioriteit "bevorderen van de uitvoering van het geïntegreerd maritiem beleid"

- a) *Herstel van de binnenwateren, overeenkomstig richtlijn 60/2000/EU, met inbegrip van de paarzones en de trekroutes van de trekkende soorten* (art 42).
- b) *Een aquacultuur die milieudiensten levert* (art 54).
- c) *Steun voor diergezondheid en dierenwelzijn in aquacultuur* (art 56).
- d) *Steun voor verzekering tegen schade in aquacultuursector* (art 57).

3.6.5 *Stimuleren van competitieve visserij*

- a) *Innovatie*. Er kan steun worden verleend voor innovatieve projecten gericht op de ontwikkeling van nieuwe verbeterde visserijproducten, processen en technieken en verbeterde organisatiesystemen (art 28).
- b) *Adviesverlening*. Hier kan steun worden verleend voor een aantal projecten voor haalbaarheidsstudies en het verstrekken van professioneel advies (art 29).
- c) *Partnerschappen tussen wetenschappers en vissers* (art 30).
- d) *Investerings aan boord voor ontwikkeling complementaire activiteiten* (art 32a).
- e) *Steun aankoop tweedehands vaartuig* (art 32b).
- f) *Gezondheid en veiligheid*. Er mag steun worden verleend voor investeringen aan boord om de arbeidsomstandigheden van de vissers qua gezondheid, veiligheid en hygiëne te verbeteren (art 33).
- g) *Investerings aan boord ter verbetering van de toegevoegde waarde visproducten* (art 40).
- h) *Investerings in havens en aanlandingsplaatsen*. Uit het EFMZV kan steun worden verleend voor investeringen in havens en aanlandingsplaatsen voor faciliteiten voor aanlanden van teruggooi en verzameld marien afval, verbetering van traceerbaarheid en controle (art 41).

3.6.6 *Bevorderen van competitieve aquacultuur*

- a) *Steun voor innovatie*. De ontwikkeling van technische innovaties in de aquacultuur (art 45).
- b) *Productie- investeringen in aquacultuur*. Aantal investeringen in nieuwe en bestaande aquacultuurbedrijven in België (art 46).
- c) *Ontwikkeling van de nieuwe vormen van inkomsten en toegevoegde waarde in de aquacultuur* (art 47).
- d) Het opzetten van adviesdiensten en leveren van advies voor aquacultuurbedrijven (art 48).
- e) Steun voor promoten van uitwisselen van wetenschappelijke en technische kennis, levenslang leren, innovatieve toepassingen en verbeteren van professionele vaardigheden (art 49).
- f) Verhogen van potentieel van aquacultuur sites (art 50).
- g) Omschakeling van de traditionele aquacultuurproductiemethoden naar de biologische aquacultuur (art 53).

3.6.7 *Versterking producenten en verzekeren van betere coördinatie langs de waardeketen*

- a) *Steun voor marketingplannen* (art 69). Uit het EFMZV kan steun worden verleend voor de voorbereiding en de uitvoering van productie- en marketingplannen. Vlaanderen wil in zijn ontwerp van OP 1 plan voor de volledige periode opnemen.
- b) *Steun voor opslag*. Er kan steun worden verleend voor de opslag van visserijproducten (art 70).
- c) *Verkoopmaatregelen voor visserij- en aquacultuurproducten* (art 71).
- d) *Investerings in verwerkende industrie van bijvoorbeeld onderbenutte soorten of soorten waarvan er een overaanbod is, ongewenste vangsten, investeringen voor energiebesparingen* (art 72).

3.6.8 Verzekeren van hoge kwaliteit gegevensverzameling en analyse

- a) *Dataverzameling.* Uit het EFMZV wordt steun verleend voor 2 projecten ter ondersteuning van gegevensverzameling en beheer en gebruik ervan (art 79).

3.6.9 Verzekeren van effectieve controle, inspectie en handhaving

- a) *Controle en handhaving.* Een aantal controleacties komen in aanmerking voor steun, zoals de aankoop en ontwikkeling van technologieën, vaartuigdetectiesysteem, CCTV-systemen, componenten voor elektronische registratie- en rapportagesysteem (ERS), volgsystemen voor vaartuigen (VMS), aankoop van apparatuur om het motorvermogen te meten programma's voor opleiding van personeelsleden....(art 78).

3.6.10 Bevorderen van tewerkstelling en territoriale cohesie

De geselecteerde hoofdmaatregelen onder deze specifieke doelstelling verwijzen enerzijds naar de ontwerp verordening EFMZV maar anderzijds ook naar de GSK-verordening¹⁷. Deze verordening omvat gemeenschappelijke bepalingen voor de Structuur- en Investeringsfondsen (ESI-fondsen).

- a) *Steun voor implementatie van de lokale ontwikkelingsstrategie.* In het ontwerp OP wordt aangegeven dat 1 lokale actiegroep wordt opgericht (art 65 EFMZV, art 31 GSK-verordening).
- b) *Vorbereiding en uitvoering van samenwerkingsactiviteiten van de plaatselijke actiegroep* (art 31 GSK-verordening).
- c) *Lopende kosten en de dynamisering van de strategie voor lokale ontwikkeling* (art 31 GSK-verordening).

¹⁷ GSK-verordening of Verordening (EG) nr. 1303/2013 van 17 december 2013 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds, het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1083/2006 van de Raad (PB L 347 van 20.12.2013)

3.7 Bijdragen EFMZV en cofinancieringsbijdrage voor de unieprioriteiten

Volgens de finale compromistekst van de EFMZV-verordening is het Europees budget voor de periode 2014-2020 5.749.331.600 euro. Volgens het principe van gedeeld beheer (cofinanciering) wordt dit bedrag nog aangevuld met een percentage betaald door de lidstaten. De verdeling van het budget is als volgt:

Tabel 1: totale EFMZV bijdrage 2014-2020 (gedeeld beheer) (bron: finale compromistekst van de EFMZV-verordening (referentie 6152/14/ ADD1 REV1))

bedrag (€)	Bestemming
4.340.800.000	duurzame ontwikkeling visserij, aquacultuur, visserijgebieden, afzet en verwerkingsmaatregelen (geen opslagsteun)
580.000.000	controle maatregelen
520.000.000	Dataverzameling
192.500.000	overzeese gebieden
44.976.000	Opslagsteun
71.055.600	geïntegreerd maritiem beleid

Voor het Belgisch operationeel programma (totaal €36,4 miljoen, ofwel 1,5% van het Europees budget) wordt voor elke unieprioriteit per bijhorende maatregel de EFMZV-bijdrage en de totale publieke bijdrage, in euro, in onderstaande tabel weergegeven. Voor de eerste 3 unieprioriteiten (het bevorderen van een duurzame visserij en aquacultuur, van innovatie en kennis gebaseerde visserij en aquacultuur en van de toepassing van het GVB) wordt 31, 9 miljoen euro toegewezen¹⁸ (87,6% van de middelen).

¹⁸ Indicatieve cijfers vooropgesteld door het departement LV, afdeling Landbouw- en Visserijbeleid. De exacte verdeling van het Europees budget voor de periode 2014-2020 tussen de EU-lidstaten is nog niet beslist.

Tabel 2: bijdrage EFMZV en co-financiering voor de Unieprioriteiten, technische assistentie en andere steun voor wat betreft het Belgisch Operationeel Programma 2014-2020 (bron: departement LV, ontwerp OP van 24 januari 2014, gebaseerd op de EFMZV-verordening versie 10 juli 2013)

Unie Prioriteit	Maatregel onder de Unie Prioriteit	EFMZV bijdrage, euro	Totale publieke bijdrage, euro	EFMZV cofinancieringspercentage
1. Bevorderen van een duurzame en hulpbron efficiënte Visserij en aquacultuur, en overeenkomstige verwerking		13.000.000	26.000.000	max 75%, min 20%
2. Bevorderen van een innovatieve en kennis gebaseerde Visserij en aquacultuur en overeenkomstige verwerking	Steun voor opslag (Artikel 70)			100%
	Compensatie voor verafgelegen regio's (Artikel 73)	0	0	100 %
	Financiële allocatie voor de rest van de Unie prioriteit 2	8.500.000	17.000.000	max 75%, min 20%
3. Bevorderen van toepassing van het GVB	Steun voor gegevensverzameling (Artikel 79)	8.400.000	13.000.000	65%
	Steun voor controle en handhaving (Artikel 78(2)(a) tot (d) en (f) tot (j))	2.000.000	2.500.000	80%
	Steun voor controle en handhaving (Artikel 78(2)(e))	0	0	50%
	Subtotaal EU prioriteit 3	10.400.000	15.000.000	29 %
4. Verhoging van werkgelegenheid en territoriale cohesie		1.500.000	3.000.000	max 75%, min 20%
5. Bevorderen van de toepassing van het Geïntegreerd Maritiem Beleid		1.200.000	2.400.000	max 75%, min 20%
Technische assistentie		1.800.000	3.600.000	5 % van de totale EU uitgaven
Totaal:		36.400.000	67.000.000	100 % van de totale EU uitgaven

Unieprioriteit 3 “bevorderen van toepassing van het GVB” omvat als maatregelen “steun voor gegevensverzameling” en “steun voor controle en handhaving”. De totale publieke bijdrage bedraagt (22,4%) is iets lager dan het aandeel dat besteed wordt op Europees niveau (25,3%).

Er werden nog geen afspraken gemaakt over de verdeling van Belgische middelen tussen Vlaanderen en Wallonië binnen dit Belgisch operationeel programma. Er is ook geen specifieke verdeling van de middelen tussen visserij en aquacultuur bepaald. De middelen voor aquacultuur maken deel uit van unieprioriteiten 1 en 2 (zitten vervat in het bedrag van 21,5 miljoen euro op een totaal van 36,4miljoen euro).

4 Advies

4.1 Algemeen

[1] Actualiseer het OP dat in publieke consultatie is gebracht aan de ondertussen in politiek akkoord gefinaliseerde versie van de EFMZV-verordening. Het OP werd opgemaakt op basis van een ontwerp versie van de EFMZV-verordening. In de finale compromis tekst van de EFMZV-verordening waarover een politiek akkoord werd bereikt op 28 januari 2014, zijn er nog talrijke wijzigingen aangebracht, onder andere met betrekking tot de formulering en nummering van de artikels, de unieprioriteiten,....

De Raad begrijpt dat het OP werd opgesteld op basis van een nog niet definitieve regelgeving. Het politiek compromis van 28 januari 2014, de bijhorende EFMZV-verordening en het advies van de SALV lijken de Raad een ideale vertrekbasis om het OP te actualiseren.

[2] Combineer het actualiseren van het OP met de uitwerking van een duidelijke tekst. De Raad erkent dat de opmaak van het OP, gezien het feit dat er pas zeer recent een politiek akkoord werd overeengekomen over de Europese regelgeving die als basis voor dit OP dient, geen gemakkelijke opgave was. Op basis van het uitgebreide consultatieproces had de SALV echter een meer uitgewerkt document verwacht, met een meer coherente tekst waarbij het belang van elke specifieke doelstelling en de bijhorende concrete maatregelen meer tot uiting komt (zie [12]).

Op basis van voorgaande elementen vraagt de Raad de actualisering van het OP ook aan te grijpen om in het OP de verbanden tussen de verschillende elementen en hoofdstukken duidelijk en leesbaar te maken. Daarbij moet ook de nodige aandacht besteed worden aan het logisch kader in het OP.

Daarnaast vraagt de Raad om, naast een OP volgens het verplichte sjabloon van de Europese Commissie, het OP ook in een meer toegankelijke vorm (bijvoorbeeld een brochure) aan te bieden.

[3] Geef de elementen uit het consultatieproces een duidelijke plaats in het OP. De Raad constateert dat een aantal individuele opmerkingen uit het consultatieproces met de belanghebbenden expliciet zijn opgenomen in het ontwerp operationeel programma EFMZV 2014-2020 (OP), terwijl een globaal overzicht van alle ingebrachte opmerkingen ontbreekt.

De SALV vindt alle opmerkingen waardevol maar suggereert om deze dan in een aparte bijlage bij het OP op te nemen.

[4] Betrek de SALV bij het actualiseren van het OP aan de gefinaliseerde EFMZV-verordening. De Raad erkent de inspanningen die werden gemaakt om een breed scala aan belanghebbenden bij de voorbereiding van het OP 2014-2020 te betrekken, maar meent dat de directe belanghebbenden rond de kern van de zaak gerichter hadden geconsulteerd moeten worden.

De Raad stelt dat de leden van de TWV van de SALV als belangrijkste betrokken partij gerichter geconsulteerd hadden moeten worden bij het kiezen van de doelstellingen en de maatregelen uit het OP.

De Raad vraagt daarom dat de actualisatie van het OP wordt aangegrepen om de SALV te betrekken.

4.2 Kernpunten van het advies

[5] Verduidelijk de Vlaamse prioriteiten in het OP 2014-2020. De verdeling van het budget over de verschillende maatregelen uit het OP is niet gekend. Momenteel gaat het departement LV uit van een totaal budget van 36,4 miljoen euro (inclusief kosten voor gegevensverzameling en controle), verdeeld over de unieprioriteiten. De verdeling van de middelen volgens de specifieke doelstellingen met de belangrijkste hoofdmaatregelen is nodig om de prioriteiten in het ontwerp OP te kennen.

[6] De Raad meent dat er snel maatregelen moeten worden genomen om tegemoet te komen aan de uitdagingen en de verplichtingen die de aanlandingsverplichting met zich meebrengt. Volgens artikel 15 van de basisverordening in uitvoering van het GVB moet de Belgische visserij ten laatste op 1 januari 2016 overgaan tot een aanlandingsverplichting. De Raad is van mening dat de focus eerder moet gelegd worden op het selectief vissen en als gevolg daarvan minder ongewenste bijvangsten (aanpak aan de bron).

De uitdagingen omvatten verschillende aspecten.

Sociaal aspect

Door de aanlandingsplicht zal volgens de Raad het inkomen van de bemanningsleden dalen. Een deel van de aangelande vangst is zo niet meer bestemd voor de menselijke consumptie. Daar de bemanning wordt betaald in functie van de besomming resulteert dit in een daling van het inkomen. Het loon is immers berekend als het procentueel aandeel in de totale bruto opbrengst van een tijdens de betrokken zeereis gerealiseerde vangst. Tevens heeft de aanlandingsverplichting volgens de Raad ook tot gevolg dat de bemanning harder en langer moet werken voor eenzelfde inkomen (de ongewenste bijvangst moet ook gesorteerd, gekuist,...worden). Hierdoor stijgt de vermoeidheid waardoor onder andere de veiligheid van de werknemers in het gedrang kan komen of gevolgen kan hebben op de gezondheid van de vissers.

Economisch aspect

Vanuit economisch oogpunt kost de aanlandingsverplichting de reder bijkomend geld. Een deel van beschikbare ruimte op het vaartuig moet dan immers gereserveerd worden voor de ongewenste bijvangst, en zal aldus onvoldoende gevaloriseerd kunnen worden.

Afzet en vermarkting

De Raad wijst ook op het probleem dat door de aanlandingsverplichting in de toekomst ook nevenstromen van de visserij moeten worden be- of verwerkt en dat daarom moet gezocht worden naar een waarde creatie voor de bijvangsten. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door de promotie van niet-doelsoorten.

Het is voor de Raad ook niet duidelijk wat er met de niet gewenste bijvangsten moet gebeuren en of, en zo ja, welke vergoeding hier tegenover staat.

Omwille van deze factoren vindt de Raad het aspect 'afzet en vermarkting' zeer belangrijk en vraagt hiervoor in het OP de nodige middelen te voorzien.

Conclusie

Er moet volgens de Raad in het kader van de gemengde visserij alles aan gedaan worden om de invoering van de aanlandingsverplichting te ondersteunen en daarom zullen er middelen uit het OP moeten worden uitgetrokken om de gevolgen op financieel en sociaal vlak op te vangen en om ervoor te zorgen dat de opgelegde maatregelen niet leiden tot het verdwijnen van de sector.

- De Raad pleit dan ook om voor het selectief vissen voldoende middelen te voorzien. In de volgende jaren zal de sector selectiever, met minder bodemimpact en op een energie-efficiëntere wijze vissen. De Raad meent dat dit het moment kan zijn om te investeren in alternatieve vistechnieken bijvoorbeeld door kennisuitwisseling te promoten, door

leertrajecten te steunen, incentives te voorzien voor vissers die experimenteren met nieuwe selectieve vistechnieken...

- De Raad is van mening dat er nu reeds gestart moet worden met een aantal proefprojecten om een duidelijk beeld te krijgen van de problemen die gepaard gaan met de aanlandingsverplichting vanaf 2016. Het is volgens de Raad essentieel dat zo snel mogelijk alle problemen in kaart worden gebracht. De Raad erkent dat er daarbij nog veel onbekenden factoren zijn die ook op Europees niveau nog moeten worden uitgewerkt.
- Ook investeringen aan boord zijn volgens het OP mogelijk, onder andere voor de opslag en de aanlanding, voor nieuwe milieuvriendelijke technieken, voor vistuig, het ontwikkelen van complementaire activiteiten aan de visserij, het verbeteren van de arbeidsveiligheid en de hygiëne,....
- De SALV wenst door het beleid in deze problematiek verder betrokken te worden en neemt ondertussen ook zelf initiatief door binnen de Technische Werkcommissie Visserij van de SALV een ad hoc werkcommissie op te richten die de problematiek van de aanlandingsverplichting verder zal onderzoeken en sectorgerichte oplossingen zal voorstellen.

[7] Laat de mogelijkheden voor vernieuwing, binnen het kader van de doelstellingen van het GVB, prominenter aan bod komen. De doelstellingen van het GVB, zoals weergegeven in artikel 2 van de basisverordening in uitvoering van het GVB, zijn:

- *“Het GVB staat er borg voor dat de activiteiten in het kader van de visserij en aquacultuur uit ecologisch standpunt langdurig duurzaam zijn en worden beheerd op een manier die strookt met doelstellingen voordelen te realiseren op economisch en sociaal gebied en op het gebied van tewerkstelling...”*;
- *“...toepassen van de voorzorgbenadering op het visserijbeheer..., zodat de populaties van de gevangen soorten op een niveau worden gebracht dat een maximale duurzame opbrengst kan opleveren”*;
- *“...toepassen van de ecosysteemgerichte benadering om ervoor te zorgen dat de negatieve gevolgen van de visserijactiviteiten op het mariene ecosysteem tot een minimum worden beperkt...”*;
- *“Het gemeenschappelijk visserijbeleid draagt bij tot het verzamelen van wetenschappelijke gegevens”*;
- *“...de teruggooi geleidelijk en per geval uitbannen...”, “...optimaal gebruikmaken van ongewenste vangsten...”, “voorwaarden creëren om de visserijsector en verwerkende industrie alsmede visserij gerelateerde activiteiten aan land economisch levensvatbaar en concurrentieel te maken”, “... vangstcapaciteit en vloot op elkaar af te stemmen...”, “de ontwikkeling van een duurzame aquacultuur in de Unie bevorderen...”, “...bij te dragen tot een redelijke levensstandaard voor diegenen die van de visserijactiviteiten afhankelijk zijn...”, “bijdragen tot een efficiënte en transparante interne markt voor visserij- en aquacultuurproducten...”, “rekening te houden met de belangen van zowel consument als producent”, “de kustvisserij te stimuleren...”, “coherentie met de milieuwetgeving in de Unie te bewerkstelligen...”*.

De Raad onderschrijft hier onder andere het belang om aandacht te besteden aan het geleidelijk herstel en behoud van populaties van visbestanden boven een biomassaniveau dat uiterlijk tegen 2020 leidt tot maximale duurzame opbrengst (MDO) en vraagt in het OP voldoende middelen te voorzien om dit te kunnen realiseren. Aan de omschakeling naar MDO zal een transitieperiode en -kost verbonden zijn. Het zou interessant zijn om na te gaan wat de kost daarvoor in België is en

middelen te voorzien om de overgang vlot te laten verlopen. Nadien zullen de winsten toenemen door verhoogde vangsten tegen een lagere kost.

In de visserijsector heeft modernisering vooral betrekking op de vaartuigen en op de visserijtechnieken die daarbij gebruikt worden. Aangezien artikel 13, b) uit de EFMZV-verordening stelt *“De bouw van nieuwe vissersvaartuigen of de invoer van vissersvaartuigen komen niet in aanmerking in het kader van het EFMZV”*, is het volgens de Raad aangewezen om in het OP de bestaande mogelijkheden voor vernieuwing prominenter aan bod te laten komen.

- Zo stelt artikel 32a (starterssteun voor jonge vissers¹⁹) van de EFMZV-verordening dat steun kan gegeven worden met betrekking tot de eerste aanschaf van een vissersvaartuig van minder dan 24 meter, dat uitgerust is voor visserij op zee en tussen 5 en 30 jaar oud is.

De steun bedraagt maximaal 75.000 euro/visser met een maximum van 25% van de aanschafkost. Nu wordt er in het OP steun voorzien voor 2 projecten om de aankoop van een tweedehandsvaartuig door de beroepsvisserij tegen 2022 te ondersteunen²⁰. De Raad vindt dit een laag cijfer en vraagt daarom om dit op te trekken.

- Steun voor de vervanging of modernisering van hoofd- of hulpmotoren kan op basis van artikel 39 (energie efficiëntie en matiging van de klimaatverandering) voor kleinschalige visserij, met vaartuigen van een lengte over alles²¹ van ten hoogste 12 meter, op voorwaarde dat de nieuwe motor hetzelfde of een lager vermogen heeft dan de oude. Ook andere vaartuigen komen in aanmerking, maar moeten daarbij een deel vermogen inleveren (12-18 meter: -20%; 18-24 meter: -30%).

Volgens de Raad mag deze verplichte inlevering echter niet leiden tot een aantasting van de vangstrechten. Daarbij verwijst de SALV naar zijn advies van 14 april 2011²². In dit advies werd gesteld *“Daar in België de quota niet individueel per vaartuig maar in groep (collectief) worden beheerd en aan de vaartuigen worden toegewezen per kW, betekende een investering in verlaging van de motorcapaciteit, ook minder vangstmogelijkheden voor de reder van het betreffende vaartuig. Daarom werd in een ministerieel besluit van 9 juli 2008 bepaald dat vaartuigen met een verminderd motorvermogen van 20%, een variabel vangstrecht van 125% wordt toegekend (vangstrechtfactor 1,25). Hierdoor blijven de vangstrechten, ondanks een lager effectief motorvermogen, behouden en waren reders eerder bereid van de aangeboden mogelijkheid gebruik te maken”*.

- Er moeten volgens de Raad ook middelen voorzien worden voor het moderniseren en het duurzamer maken van vistuigen (minder brandstofverbruik, selectiever vissen, beperken bodemberoering, verbeteren arbeidsveiligheid...).

[8] Neem transitie naar duurzamere visserij mee als horizontaal thema doorheen het operationeel programma. De Raad merkt op dat in het OP (bijvoorbeeld in het hoofdstuk 2.1 van de SWOT-analyse), de term ‘duurzaamheid’ vaak gebruikt wordt in het kader van ‘milieubewustzijn’ en er geen rekening wordt gehouden met de 3 duurzaamheidsaspecten. De Raad stelt vast dat duurzame

¹⁹ Jonge vissers = natuurlijke personen die voor de eerste keer een vissersvaartuig willen aanschaffen en bij indienen van de aanvraag nog geen 40 jaar zijn en ten minste vijf jaar als visser hebben gewerkt of een daaraan gelijkwaardige opleiding hebben gevolgd.

²⁰ OP pagina 46 “steun aankoop 2de handsvaartuig, art32b”

²¹ lengte over alles (LOA) is de afstand tussen de loodlijnen neergelaten uit de meest van elkaar verwijderde punten van respectievelijk de voor- en de achtersteven van een schip.

²² advies over een voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 december 2005 tot instelling van een visvergunning en houdende tijdelijke maatregelen voor de uitvoering van de communautaire regeling inzake instandhouding en de duurzame exploitatie van de visbestanden

aquacultuur in het OP wordt omschreven als “*economisch rendabel, met een minimale milieu impact, maatschappelijk gewaardeerd*” en vraagt om dezelfde beschrijving ook op te nemen voor duurzame visserij.

De SALV vraagt om duurzaamheid, in al zijn aspecten (economisch, sociaal en ecologisch), als horizontaal thema mee te nemen doorheen het operationeel programma.

[9] Laat de mogelijkheden voorzien in artikel 38/ [artikel39] uit de geconsolideerde versie van de EFMZV-verordening uitgebreider aan bod komen. Artikel 38 [Artikel 39] (“*Protection and restoration of marine biodiversity and ecosystems and compensation regimes in the framework of sustainable fishing activities*”) uit de geconsolideerde versie van de EFMZV-verordening stelt:

- “1. *In order to protect and restore marine biodiversity and ecosystems in the framework of sustainable fishing activities, and where relevant, with the participation of fishermen, the EMFF may support the following operations:*
- (a) *collection of waste by fishermen from the sea such as the removal of lost fishing gears and marine litter;*
 - (b) *the construction, installation or modernisation of static or movable facilities intended to protect and enhance marine fauna and flora including their scientific preparation, and evaluation;*
 - (c) *the contribution to a better management or conservation of marine biological resources;*
 - (ca) *preparation including studies, drawing-up, monitoring and updating protection, and management plans for fishery related activities relating to NATURA 2000 sites and spatial protected areas referred to in Directive 2008/56/EC and in other special habitats;*
 - (d) *management, restoration and monitoring NATURA 2000 sites in accordance with Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora and Council and European Parliament Directive 2009/147/EC of 30 November 2009 on the conservation of wild birds, in accordance with prioritised action frameworks established pursuant to Council Directive 92/43/EEC;*
 - (e) *management, restoration and monitoring of marine protected areas in view of the implementation of the spatial protection measures referred to in Article 13(4) of the European Parliament and Council Directive 2008/56/EC;*
 - (ea) *environmental awareness involving fishermen on protection and restoration of marine biodiversity.*
 - (eb) *schemes for the compensation of damage to catches caused by mammals and birds protected by the Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora or Council and European Parliament Directive 2009/147/EC of 30 November 2009 on the conservation of wild birds;*
 - (f) *the participation in other actions aimed at maintaining and enhancing biodiversity and ecosystem services, such as the restoration of specific marine and coastal habitats in support of sustainable fish stocks including their scientific preparation, and evaluation;*
- 1a. *Support under point (eb) of paragraph 1 shall be subject to the formal recognition by the competent public authorities of Member States. Member States should also ensure that no overcompensation of damages occurs as a result of the combination of Union, national and private compensation schemes.*
2. *Operations under this Article may be implemented by scientific or technical public law bodies, fishermen or Advisory Councils or organisations of fishermen, recognised by the Member State, or non-governmental organisation in partnership with organisations of fishermen or FLAGs as defined under Article 62.*

3. *The Commission shall be empowered to adopt delegated acts in accordance with Article 127 in order to specify the eligible costs under paragraph 1”.*

De Raad merkt op dat in het OP van 24 januari 2014 wel wordt verwezen naar het artikel 38, maar dat bij de verwijzing in het OP alleen over compensatie wordt gesproken (pagina 58, “4.3 *Beschrijving van de berekeningsmethode voor de compensatie overeenkomstig met de relevante criteria geïdentificeerd voor elk van de activiteiten ingezet onder Artikel 38(1)”), terwijl er voor de doelstellingen in het artikel ook samenwerking met de visser wordt vermeld.*

Het OP voorziet voor wat betreft de bescherming en het herstel van marine biodiversiteit en ecosystemen momenteel in een aantal projecten om “*deelname van de vissersvloot aan ‘Fishing for Litter’ te verhogen, studies in verband met Natura 2000 en een aantal studies en/of acties ter sensibilisering van consument en betrokkenen rond duurzaam en milieuvriendelijk vissen*” (pagina 44 van het OP), terwijl ‘artikel 38 [artikel 39]’ (in de geconsolideerde versie) echter nog meer aspecten aan bod laat komen. De Raad vraagt bijgevolg om mogelijkheden te voorzien in het OP voor alle steunmaatregelen die voorkomen in ‘artikel 38[artikel 39]’.

[10] Voorzie objectieve criteria voor de selectie van de ingediende projecten. De Raad verwijst daarbij naar de ‘duurzaamheidstoets’, reeds van toepassing bij het EVF 2007-2013. Het ILVO onderzoekt de mogelijkheid om deze duurzaamheidstoets nu te objectiveren door toekennen van indicatoren. De Raad sluit zich aan bij het principe van de duurzaamheidstoets, waarbij bijvoorbeeld een ‘ranking’ kan gedaan worden van projecten op basis van een duurzaamheidsscore of onderzocht kan worden of een project geen negatieve impact heeft op de doelstellingen van het GVB en het OP.

[11] Versterk de producenten en verzeker een betere afstemming doorheen de waardeketen. De Raad stelt vast dat in het OP weinig melding wordt gemaakt van ‘afzet en vermarkting’. Enkel in het hoofdstuk 7 (prestatiekader) is vermeld dat steun voorzien wordt voor een aantal projecten voor “*verbetering van de afzet van onderbenutte en ongekennde soorten vis, voor projecten die de kwaliteit en toegevoegde waarde ondersteunen door steun aan certificering en promotie van duurzame vis en aquacultuurproducten*”.

De Raad vraagt om volgende zaken op te nemen in het OP:

- In het overzicht “*Bijdrage EFMZV en co-financieringspercentage voor de Unie prioriteiten, technische assistentie en andere steun*” uit het OP ontbreekt volgens de Raad een duidelijke verwijzing naar de afzet.

Nochtans is een van de unieprioriteiten in de geconsolideerde versie van het EFMZV waarover een politiek akkoord werd bereikt “*bevorderen marktopvolging en verwerking*”.

In hoofdstuk IV ‘Maatregelen in verband met afzet en verwerking’ van deze EFMZV-verordening wordt bovendien gesteld dat uit het EFMZV ‘*steun kan worden verleend aan de producentenorganisaties voor de voorbereiding en uitvoering van productie- en afzetprogramma’s ‘voor een bedrag van maximaal 3% van de gemiddelde jaarwaarde van de productie die de betrokken producentenorganisatie de voorafgaande drie kalenderjaren heeft afgezet’.*

Het vermarkten van vis is belangrijk. De SALV vraagt bijgevolg in het OP ook voor de producentenorganisatie de nodige middelen te voorzien ter voorbereiding van de uitvoering van productie- en afzetprogramma’s.

- De consument verwacht dat de producten die worden aangeboden, duurzaam zijn. Het aantonen van de oorsprong en duurzaamheid van een product zou via een certificering kunnen gebeuren waarbij dan in het OP voldoende middelen moeten worden voorzien om de certificeringstrajecten te financieren.

De Raad beveelt aan om de mogelijkheden verder te onderzoeken. (qua haalbaarheid, kostprijs,...)

- Er moeten voldoende middelen zijn om de Vlaamse visserij in al haar aspecten naar de consument toe te promoten (hoe er wordt aangeland, hoe de bemanning wordt betaald,...).

[12] Zorg voor een duidelijk logisch kader. De Raad merkt op dat een logisch kader in het ontwerp OP ontbreekt. Specifieke doelstellingen worden gelinkt aan resultaat-indicatoren, hoofdmaatregelen worden in verband gebracht met output-indicatoren, er worden context-indicatoren voor Vlaanderen weergegeven,...De logische verbanden tussen de verschillende elementen lijken te ontbreken.

De Raad stelt ook vast dat voor de hoofdmaatregelen van de unieprioriteiten (pagina's 43-50) verwezen wordt naar een thematische doelstelling uit de GSK-verordening aan dewelke de specifieke doelstelling bijdraagt. Het is voor de Raad niet duidelijk waarom dit gebeurt en hoe het verband moet gelegd worden tussen het OP en de volgende thematische doelstellingen:

- Vergroting van de concurrentiekracht van mkb-bedrijven, van de landbouwsector (voor het ELFPO) en van de visserij- en aquacultuursector (voor het EFMZV); (thematische doelstelling 3)
- behoud en bescherming van het milieu en bevordering van efficiënt gebruik van hulpbronnen (thematische doelstelling 6);
- bevordering van duurzame en kwalitatief hoogstaande werkgelegenheid en ondersteuning van arbeidsmobiliteit (thematische doelstelling 8).

Ook het *Prestatiekader* in het OP waar voor elke output indicator met zijn meeteenheid, 'mijlpalen' worden vastgelegd, roept vragen op. Er wordt een mijlpaal vastgelegd halverwege het programma in 2018, anderzijds is er 2022, dit is 2 jaar na het beëindigen van het programma. De Raad vindt dat de mijlpalen in een aantal gevallen weinig realistische cijfers (streefdoelen) aangeven (bijvoorbeeld 25 innovatieprojecten in de aquacultuur gerealiseerd in 2022). Tevens merkt de Raad op dat de financiële indicator bij elke prioriteit niet beschikbaar is en vraagt om deze in het OP te voorzien.

Als voorbeeld verwijst de Raad naar de doelstellingen om tegen 2022 een daling van het brandstofverbruik per kilogram aangelande vis met 10% te realiseren in vergelijking met 2013. Dit lijkt de Raad een zeer theoretisch cijfer. Het totale gasolieverbruik van de Belgische visserijvloot in de periode 2007 tot 2012 is met 24 miljoen liter teruggelopen tot 39, 7 miljoen liter. Dit komt overeen met een afname van 38% ²³. In de Vlaamse zeevisserij zijn er de laatste jaren heel wat initiatieven ontwikkeld die gericht zijn op een verminderd brandstofverbruik. Dat gaat van kleine aanpassingen aan het vistuig zoals een kortere boom, een dichtgelaste boom, lichtere kettingen tot grotere aanpassingen zoals vleugelprofielen, rolsloffen en grote mazen in de rug van het net of het toepassen van dun netwerk,... Bijgevolg is het voor de vloot zeer moeilijk om in de toekomst bijkomende besparingen te realiseren en in cijfers uit te drukken. Het "low hanging fruit" is immers weg.

De basis van elke brandstofbesparing is het bewustzijn van de reder en vooral van schipper en bemanning. De reder wordt op het einde van elke zeereis al geconfronteerd met de brandstoffactuur en zal automatisch trachten te besparen.

²³ Departement LV, ALVB, berekeningen gebaseerd op boekhoudkundige gegevens

4.3 Aquacultuur

[13] Het betrekken van het Aquacultuurplatform is positief. In zijn advies over de beleidsbrief Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid 2012-2013 stelde de Raad reeds: *“De Raad meent dat dit AquacultuurPlatform, waarin de verschillende schakels uit de keten vertegenwoordigd zijn, de aanwezige kennis met de nodige fondsen (EFMZV) kan valoriseren.”*

[14] Stel het Nationaal Strategisch Plan voor de Aquacultuur ter beschikking voor het openbaar onderzoek. De Raad stelt vast dat de voorlopige versie van het NSP op 21 februari 2014 ter beschikking werd gesteld van de SALV. Het NSP dient, volgens bijlage III van de EFMZV-verordening, complementair te zijn aan het operationeel programma van het EFMZV en dient tegelijkertijd ingediend te worden met het OP. De Raad stelt vast dat dit NSP niet ter beschikking wordt gesteld voor het openbaar onderzoek. De Raad meent dat het noodzakelijk is om dit NSP ter beschikking te stellen om een degelijke beoordeling over het OP te kunnen afleveren.

[15] Zet de beschikbare middelen doordacht in en voorzie flexibiliteit voor de niet gebruikte middelen. De Raad stelt vast dat twee van zes prioriteiten van de EFMZV-verordening een aquacultuurcomponent bevatten. Het gaat hierbij om (1) Bevorderen van een duurzame, hulpbron efficiënte, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde aquacultuur en (2) Bevorderen van marketing en verwerking door een verbeterde marktorganisatie voor visserij- en aquacultuurproducten en door het aanmoedigen tot investeren in de verwerkings- en marketingsector (21,5 miljoen euro op een totaal van 36,4 miljoen euro). De Raad is van mening dat de beschikbare middelen doordacht moeten ingezet worden. Als er ook middelen voor maricultuur worden ingezet vraagt de Raad om daarbij de bestaande visserijgebieden te vrijwaren.

Indien de voor aquacultuur voorziene middelen niet volledig kunnen gebruikt worden vraagt de Raad de nodige flexibiliteit om het geld te kunnen gebruiken voor andere niet aquacultuur gebonden doelstellingen van het OP.

[16] Verruim het AquacultuurPlatform met een vertegenwoordiger van de SALV. In het advies over het marien ruimtelijk plan²⁴ vroeg de SALV *“Volgens de SALV is het noodzakelijk om ook een voldoende brede delegatie van de potentiële uitvoerders uit landbouw- en visserijsector, zoals in de SALV en de TWV van de SALV vertegenwoordigd, op te nemen in de stuurgroep van het AquacultuurPlatform.”*

Daarnaast beveelt de Raad ook aan om een vertegenwoordiger van de SALV en zijn TWV op te nemen in de Strategische Stuurgroep van het Vlaams Aquacultuurplatform. De Raad meent dat het Aquacultuurplatform en de Raad elkaar wederzijds kunnen versterken. Door een vertegenwoordiger van de Raad op te nemen kan uitwisseling tussen de Strategische Adviesraad en het Aquacultuurplatform immers sterk verbeterd worden. De Raad meent dat een goede afstemming tussen de aquacultuursector enerzijds en de visserijsector anderzijds wenselijk is.

²⁴ [SALV-advies](#) van 7 september 2013

4.4 Specifieke opmerkingen en suggesties

[17] Gewenste bijvangsten zijn noodzakelijk. Er is bij de SWOT-analyse over duurzame ontwikkeling en visserij in het OP vermeld *“Een nieuwe uitdaging wordt het vermijden van bijvangsten (al of niet ongewenst), eigen aan de gemengde visserij”*. De Raad wijst erop dat gewenste bijvangsten niet vermeden moeten worden omdat deze juist noodzakelijk zijn voor de rentabiliteit van de Vlaamse visserij (bijvoorbeeld tarbot of griet). Ook de commerciële soorten met een lage economische waarde (bijvoorbeeld schelvis, wijting) worden aangeland en mogen aldus niet als ongewenste bijvangst gerekend worden.

[18] De bemannings- en opleidingsproblematiek is niet uitsluitend te linken aan de hardheid van het vissersberoep. Bij de SWOT-analyse in verband met het hoofdstuk Duurzame ontwikkeling visserijgebieden uit het EFMZV wordt onder ‘zwakten’ melding gemaakt van *“opvolgings- en bemanningsproblematiek: gevaarlijk en hard beroep waardoor veel reders geen opvolger hebben gebrek aan goed opgeleide vissers”*. De SALV verduidelijkt dat de opvolgings- en bemanningsproblematiek niet enkel het gevolg is van het feit dat visser een hard en gevaarlijk beroep is. Andere factoren zoals te weinig erkenning, te veel en ingewikkelde administratie, zijn voor de mogelijke investeerders alsook voor de gekwalificeerde bemanningsleden problematische items.

Artikel 31 (verbetering van het menselijk kapitaal en sociale dialoog) stelt onder andere dat EFMZV steun worden verleend voor *“een leven lang leren, verspreiding van economische, technische, bestuursrechtelijke of wetenschappelijke kennis en innoverende praktijken, en de verwerving van nieuwe beroepsvaardigheden, met name in verband met duurzaam beheer van mariene eco-systemen, veiligheid, activiteiten in de maritieme sector, innovatie en ondernemerschap”*. Deze maatregel is niet opgenomen in de EFMZV.

Om het gebrek aan goed opgeleide vissers op te vangen en de leerlingeninstroom voor het zeevisserijonderwijs te bevorderen is er nood aan imago verbeterende initiatieven evenals innoverende infrastructuur zoals simulatieapparatuur, een modern uitgerust opleidingsvaartuig en aangepast didactisch materiaal om het zeevisserijonderwijs op een kwaliteitsvolle manier te kunnen organiseren. De Raad vraagt of dergelijke initiatieven in het kader van dit OP kunnen betoelaagd worden.

[19] Steun enkel de beroepsvisser. In het OP wordt vermeld *“dat recreatieve visserij een opstap kan zijn voor de professionele visserij”*. De Raad heeft geen probleem dat een recreatieve visser de stap zet naar beroepsvisser, met de daaraan gekoppelde vereisten. Eens de overgang naar beroepsvisser is gerealiseerd, kan volgens de Raad steun toegekend worden binnen de doelstellingen van het OP.

[20] Voorzie ook voor de werkgevers (reders) een vertegenwoordiging in het Comité van Toezicht van het OP2014-2020. Het Comité van Toezicht kent een brede samenstelling, naast de verschillende betrokken overheidsdiensten zijn zo ook ngo’s en zeevissers (via ACV) vertegenwoordigd. De werkgevers (reders) hebben echter geen eigen vertegenwoordiging en rekenen daarom op de in het Comité voorziene vertegenwoordigende functie van de SALV. De SALV vraagt echter om in het Comité van Toezicht voor de reders een eigen vertegenwoordiging te voorzien zodat de vertegenwoordiging voor de SALV door het SALV-secretariaat kan ingevuld worden.

[21] Voorzie een evaluatie van de werking van het EVF. In het hoofdstuk over Geïntegreerde territoriale ontwikkeling wordt verwezen naar ‘As 4’²⁵ van het Europees visserijfonds. De SALV merkt op dat in het OP de ‘As 4’ van het EVF wordt overgenomen. De Raad meent dat het nuttig is om eerst de werking van het EVF en ‘As 4’ te evalueren vooraleer deze maatregel vast te stellen voor de periode 2014-2020.

²⁵ As 4: duurzame ontwikkeling van visserijgebieden. Het is een van de 5 assen binnen het EVF 2007-2013,

[22] Voorzie middelen voor een impactanalyse over de verenigbaarheid van de diverse visserijtechnieken met de natuurdoelen in Natura 2000. In het SALV-advies over het “ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van het marien ruimtelijk plan 2013-2019” stond vermeld: *“De Raad dringt er daarom op aan om een studie te voorzien die de hele impact van een visserijtechniek in kaart brengt en deze daarenboven in perspectief plaatst ten opzichte van alle menselijke en natuurlijke impactvormen”*.

[23] Zorg voor duidelijkheid bij:

- **het gebruik van de context indicatoren.** De SALV heeft een aantal vragen en bedenkingen bij de contextindicatoren die de initiële situatie schetsen.

Buiten de lengte van de Belgische kust zou volgens de Raad ook de uitgestrektheid van de visserijgebieden van de Belgische vaartuigen die niet gelinkt zijn met het grondgebied als indicator kunnen dienen (oppervlakte visgebieden in verhouding tot aantal schepen)

Bij de *afzet en verwerking gerelateerde maatregelen* wordt enerzijds de Belgische groepering van de visindustrieën genoemd, anderzijds wordt gesteld dat er geen producentenorganisatie is. De SALV vraagt zich af of de organisatie “Vis en Gezond”²⁶ hier bedoeld wordt bij de vermelding van de Belgische groepering van visindustrieën. De enige erkende producentenorganisatie (Rederscentrale) is volgens de Raad een belangrijke Belgische entiteit om medewerking te verlenen aan de afzetdoelstellingen van het GVB, de GMO en dus ook het EFMZV.

- **de geraadpleegde bronnen.** In het OP wordt een opsomming gemaakt van de studies en de expertengroepen die werden geraadpleegd als voorbereiding. Hierbij werd geen rekening gehouden met de visplannen en de activiteitenverslagen van de Belgische producentenorganisatie. Er is wel sprake van *“Consultatie bij de voorzitter van de Belgische verwerkende visindustrie”*, een functie en een organisatie die de Raad niet kent.
- **de verwijzing naar de teruggooi.** Wat betreft de gemeenschappelijke doelstelling ‘bescherming van het milieu en bevordering van efficiënt gebruik van hulpbronnen’ onder het punt 5.4 *Beschrijving van de bijdrage van het programma tot de EU 2020 en de complementariteit met andere fondsen* stelt het OP *“De sector nam ook zelf initiatieven om bepaalde vissoorten betere ontsnappingskansen te geven door de selectiviteit te verhogen om hoofdzakelijk de teruggooi in de garnaalvisserij terug te dringen maar ook om de bodemberoering te beperken”*. De verwijzing naar de teruggooi in de garnalenvisserij geldt volgens de SALV voor alle visserijen.
- **het gebruik van de term bijvangst.** Het element ETP²⁷ is niet voldoende ingevuld met het huidige OP. De Raad vraagt het aantal projecten rond de vermindering van bijvangst van ETP species of visserijmaatregelen ter bescherming van ETP species toe te voegen als indicator (pagina 42).
- **het sociaal overleg en de rol van het paritair Comité 143.** Vlaanderen zet in op visserijactiviteit in de kustregio (Unieprioriteit 4: verhogen van de werkgelegenheid en territoriale cohesie). Volgens het OP wordt *“De sociale pijler onder het EFMZV hoofdzakelijk gebundeld en uitgevoerd via een lokale actiegroep. In Vlaanderen werd dergelijke lokale visserijgroep opgericht onder het EVF (2007-2013), de zogenaamde as 4, waarbij de groep van betrokkenen en belanghebbenden veel ruimer is dan de visserij”*. Hierbij wordt volgens de Raad het bestaand sociaal overleg in de sector via het paritair Comité 143 over het hoofd

²⁶ <http://www.visengezond.be/>

²⁷ ETP: endangered, threatened and protected

gezien. Het sociaal aspect gaat immers veel verder dan de LAG. Overleg gebeurt via sectorale dialoog in het Paritair Comité.

Het is ook niet duidelijk hoe het jaarlijks vlootrapport in het punt 2.2 *Context indicatoren die de initiële situatie schetsen* gelinkt is aan tewerkstelling. De bron voor informatie rond sociale aspecten is volgens de Raad zoals hoger vermeld het Paritair Comité 143 voor de zeevisserij en het zeevisserijfonds.

5 Afkortingen

EVF	Europees Visserijfonds
TWV	Technische Werkcommissie Visserij
SALV	Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij
GVB	Gemeenschappelijk Visserijbeleid
EFMZV	Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij
OP/BOP	Belgisch Operationeel Programma 2014-2020
GMB	Geïntegreerd maritiem beleid
GMO	Gemeenschappelijke marktordening
LV	Landbouw en Visserij
GSK	Gemeenschappelijk Strategisch kader
SMB	Strategische milieubeoordeling
NSP	Nationaal Strategisch Plan voor de aquacultuur
MSY	Maximum sustainable yield (= MDO: maximale duurzame opbrengst)
VMS	“Vessel monitoring system” (volgsysteem voor vaartuigen)
ERS	Elektronisch registratie- en rapportagesysteem
ESI	Europese Structuur- en Investeringsfondsen (= GSK-fondsen)
SWOT	Analyse van de Sterktes, zwaktes, opportuniteiten, bedreigingen
ILVO	Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek
Ngo's	Niet gouvernementele organisaties
ACV	Algemeen Christelijk Vakverbond
As 4	Duurzame ontwikkeling van visserijgebieden. Een van de 5 assen binnen het EVF
LAG	Lokale actiegroep
ETP	Endangered, threatened and protected